

Solunum Sıkıntısı Olan Hastada Taburculuk Kararı

Yrd. Doç. Dr. Şükrü GÜRBÜZ

İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi

Acil Tıp Anabilim Dalı

Dispne

- **Tanım:**
  - Nefes darlığı hissi
  - Hava açlığı
  - Göğüste sıkışma hissi
  - Nefes alıp vermede zorlanma için kullanılan terimdir

Dispne

- Yaşamı tehdit edici hastalıklar sonucu oluşabilir
- Şiddeti ile altta yatan hastalık arasında korelasyon yoktur
- Duygu durum, kültürel durum ve eksternal uyarılarla değişiklik gösterebilir

Dispne

- Takipne
- Ortopne
- Paroksismal nokturnal dispne
- Trepopne
- Platipne
- Hiperpne

Dispne

- Subjektif olması nedeniyle dispnenin ölçülmesi **ZOR..!**
- Takipne, taşikardi, stridor, yardımcı solunum kasları → değerlendirilmeli
- Diğer bulgular → konuşamama, ajitasyon, bilinç düzeyinde azalma, paradoks karın duvarı hareketi

Dispne

- Tek bir patofizyolojik mekanizma ile oluşmamakla birlikte, acil servise dispne ile başvuran hastaların yaklaşık üçte ikisinde altta yatan neden **kardiyak** yada **pulmoner** hastalıktır.

Ayırıcı tanı

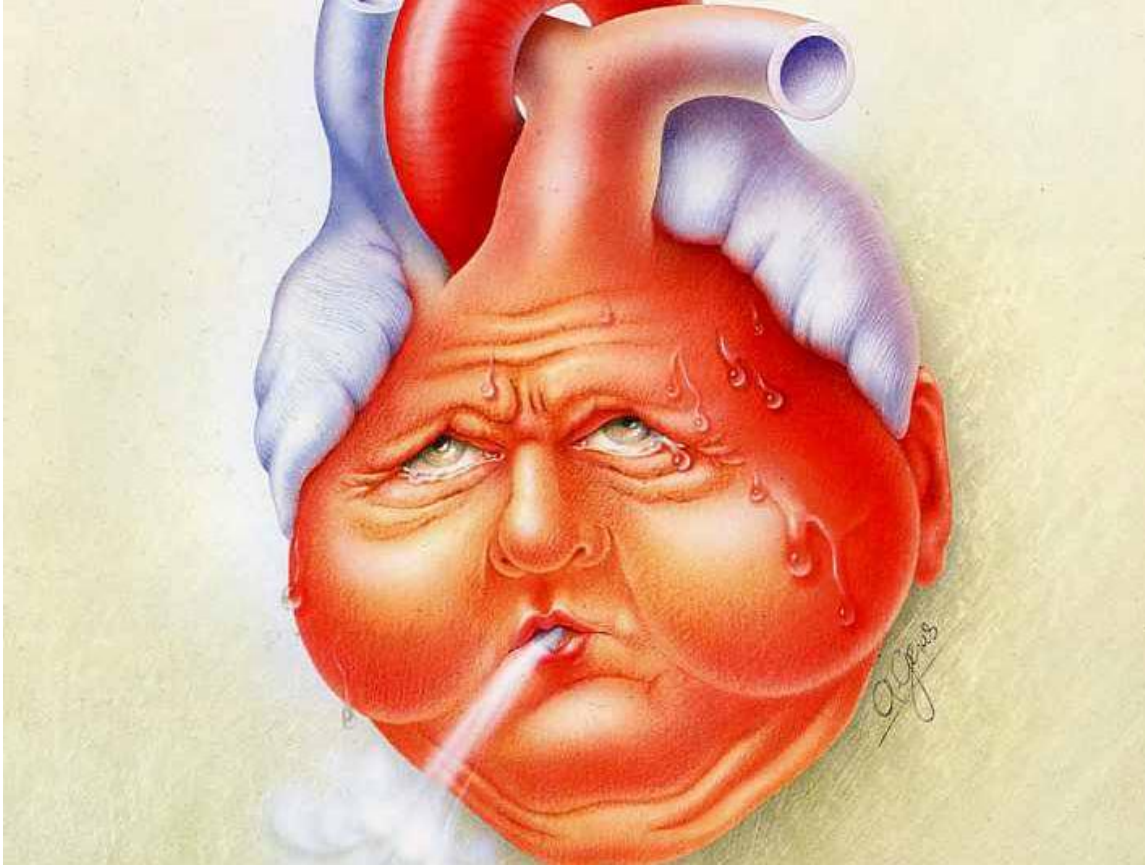
En yaygın nedenler	En hızlı yaşamı tehdit eden nedenler
Obstrüktif havayolu hastalığı: astım, KOAH	Üst hava yolu obstrüksiyonu: yabancı cisim, anjioödem, hemoraji
Kalp yetmezliği, kardiyojenik pulmoner ödem	Tansiyon pnömotoraks
İskemik kalp hastalığı: unstabil anjina, miyokard infarktüsü	Pulmoner emboli
Pnömoni	Nöromusküler güçsüzlük: myasteni gravis, Guillain-Barre sendromu, botulizm
Psikojenik	Yağ embolisi

Teşhis

Teşhis

- Anamnez, FM
- Pulse oksimetre
- Kan gazı
- PA AC grafisi
- PEF
- EKG
- Hb düzeyleri
- Troponin, D-dimer
- EKO
- Kardiyak stres testi
- SFT
- Akciğer BT
- Kardiyopulmoner egzersiz testi

Dispne Kardiyak mı?

Dispne Pulmoner mi?

Tanı

- Kardiyak:
  - S3 galo
  - PA AC grafisi ➔ Pulmoner venöz konjesyon, intertisyel ödem, alveolar ödem
  - JVD

Tanı

- BNP
  - B-natriüretik peptid < 80 pikogram/mL (Kardiyacı dışlar)
  - BNP > 400 pikogram/mL (KKY için orta derecede yararlı)
  - BNP = 100-400 pikogram/mL (Yararlı değil)
- EKO

Wheezing, egzersiz dispnesi, PND, bacaklarda
ödem → Kardiyak, pulmoner ayrımında
yardımcı değil

Tedavi

- Nedene yönelik olmalı
- Hava yolunun korunması
- $\text{PaO}_2 > 60 \text{ mmHg}$, $\text{SaO}_2 \geq \%90$ tutulmaya çalışılmalı
- Terminal dönem malignite hastalarında dinlenme ile geçmeyen yeni dispne →
Opioid ve BZD*

**Dispne ile acil serviste
en sık
karşılaşılabileceğimiz hastalıklar**

- **Kalp yetmezliği**
- **Kronik obstrüktif akciğer hastalığı**
- **Akut astım**
- **Pnömoni**

Kalp yetmezliği

- Akut akciğer ödemi
- Akciğer ödemi olmaksızın akut kalp yetmezliği

Akut akciğer ödemi

- Muhtemelen **yoğun bakıma** yatış
- Ciddi hipertansif hastaların bir kısmı acil serviste iyileşir
- Hipertansiyon kontrol altına alınır ve dispne çözülürse **YBÜ olmayan** monitörize bir yatağa yatırılmalı

Akciğer ödemi olmaksızın akut kalp yetmezliği

- Klinik akut koroner sendromu gösteriyorsa **YBÜ yatış** gerekir
- Yeni başlangıçlı kalp yetmezliği, kötü sosyal desteği, hipoksemisi, eş zamanlı enfeksiyonu, solunum sıkıntısı, senkop yada semptomatik hipotansiyonu olan hastalar **hastaneye yatırılır**

Akciğer ödemi olmaksızın akut kalp yetmezliği

- Düzeltilebilir bir duruma sekonder hafif semptomları olan (Örn: ilaç uyumsuzluğu)
- Tedaviyle semptomları gerileyen
- Normal laboratuvar, göğüs radyografi ve EKG değerlendirmeleri olan
- Sosyal durumu iyi olan
- Ayaktan takibe uyumlu olabilecek hastalar **acil servisten taburcu** edilebilir

Akciğer ödemi olmaksızın akut kalp yetmezliği

- Vazodilatörler ve diüretiklerle yoğun tedavi, tekrarlayan başvuruları azaltmada ve hastaneye yatışları önlemede yararlı etkilere sahiptir*

*Peacock WF,Fonarow GC, for the society of chest pain centers acute heart failure committee. Crit Path Cardiol 7:83,2008.

Akciğer ödemi olmaksızın akut kalp yetmezliği

- Göğüs ağrısı merkezleri derneği tarafından önerilen kalp yetmezliği tedavi kabulü ve dışlama kriterleri şu şekildedir

Gözlem ünitesi ve kısa kalış dışlama kriterleri

- Troponin pozitif
- BUN > 40 mg/dl
- Cr > 3.0 mg/dl
- Na < 135 mEq/L
- EKG'de yeni iskemik değişiklikler
- Yeni başlangıçlı akut kalp yetmezliği
- IV vazoaktif infüzyonların olması
- Akut müdahale gerektiren komorbiditeler
- Solunum hızının >32/dk ve/veya non-invaziv ventilasyon gerekliliği
- Gözlemde değerlendirme esnasında kötü perfüzyon bulgularının olması

Gözlem, akut bakı ve kısa kalış ünitesi için hastanın taburcu kriterleri

- Stabil hemodinamik ve respiratuvar durum
- Başvuruda sistolik KB $\geq$ 100-120 mmhg
- BUN < 40 mg/dl
- Cr < 3 mg/dl
- EKG değişikliği ve troponin yüksekliği olmaması
- Önceden var olan kalp yetmezliği
- IV vazoaktif infüzyonların olmaması
- Akut müdahale gerektiren komorbiditelerin olmaması
- Solunum hızının <32 /dk ve gözleme giriş esnasında noninvaziv ventilasyon gerekliliğinin olmaması
- Zayıf perfüzyon bulgularının olmaması
- Artmış idrar çıkışı ve/veya vital bulgularla iyileşme ile başlangıç tedavisine en azından kısmi yanıt
- Yeterli sosyal desteğin olması
- Yeterli takibin yapılabilecek olması
- BNP<1000 yada Nt pro-BNP<5000

Gözlem / Akut bakım / Kısa- Kalış Ünitesinden taburculuk rehberi

- **Taburculuk zamanı ile ilgili hareket önerileri:**
- Dispnedeki iyileşmenin ölçüsü olarak konjesyon belirtileri düzelmeli
- Hasta, dispne alevlenmesi olmadan gezebilmeli
- Elektrolitlerde belirgin bir değişiklik olmamalı

Gözlem / Akut bakım / Kısa- Kalış Ünitesinden taburculuk rehberi

- Raller, ödem, JVD düzelmeli
- Akut dekompanseasyon nedenleri belirlenmeli ve tersine dönmelidir
- IV'den PO diüretiklere geçiş tamamlanmalıdır
- Hasta ve ailesi **eğitim** almalıdır (Diyet eğitimi)

Gözlem / Akut bakım / Kısa- Kalış Ünitesinden taburculuk rehberi

- İlk ayaktan tedavi rejimi başlamış olmalıdır
- Taburcu olduktan 7-10 gün sonraki takip kliniğindeki randevusu düzenlenmiş olmalıdır
- B- bloker tedavisi başlanmalı
- ACEİ veya ARB tedavisi başlanmalı

Gözlem / Akut bakım / Kısa- Kalış Ünitesinden taburculuk rehberi

- **Sigara öyküsü** olanlarda sigarayı bırakma tavsiyesi ve danışmanlığı verilmelidir

Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı

Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı

- Yatış kriterleri:

- Medikal tedaviye rağmen yeterince düzelemeyen yada kötüleşen
- Ciddi komorbiditeleri bulunan
- Evde yeterince sosyal destek sistemi bulunmayanlar

Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı

- Hastane yatışı, gözlem ünitesinde kalış ve acil servisten taburculuk konusunda **objektif kriterler yoktur**
- GOLD rehberleri yardımcı
  - <http://www.goldcopd.com>

GOLD

- KOAH Akut Alevlenmelerde Hastaneye Yatış Endikasyonları:

- Ani gelişen istirahat dispnesi yoğunluğunda artış
- Özgeçmişinde ciddi KOAH varlığı
- Yeni FM bulgularının ortaya çıkması(siyanoz, Periferik ödem)
- Alevlenmenin ilk tedaviye yanıt vermemesi
- Belirgin komorbiditeler
- Yeni gelişen aritmiler
- Tanısal netliğin sağlanamaması
- Yaşlı hasta
- Evde yetersiz destek

GOLD

- KOAH Akut Alevlenmelerde Yoğun Bakıma Yatış Endikasyonları:
  - İlk acil tedaviye yanıt vermeyen ciddi dispne
  - Konfüzyon, letarji, koma
  - Persistan yada giderek kötüleşen hipoksemi:
 $\text{PaO}_2 < 50 \text{ mmHg}$
  - Ciddi yada giderek kötüleşen hiperkapni:
 $\text{PaCO}_2 > 70 \text{ mmHg}$
  - O_2 desteğine rağmen ciddi yada giderek kötüleşen respiratuvar asidoz ($\text{pH} < 7.30$)

Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı

- **Taburculuk:**
- Eğer hasta yeterince stabilse
  - Gerekiyorsa evde yeterli oksijen desteği
  - Uygun ve yeterli bronkodilatatör tedavisi
  - Kısa süreli oral kortikosteroid tedavisinin düşünülmesi
  - Aile hekimi ile kontrol randevusu ayarlanmalı

Contents lists available at ScienceDirect

American Journal of Emergency Medicine

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ajem

Original Contribution

Patient safety analysis of the ED care of patients with heart failure and COPD exacerbations: a multicenter prospective cohort study☆☆☆

Lisa Calder, MD, MSc, FRCPC^{a,b,*}, Sarah Tierney, BScH^c, Yue Jiang, BScH^a, Austin Gagné, BScH, MD^a, Andrew Gee, MD, FRCPC^a, Elisabeth Hobden, MD, FRCPC^a, Christian Vaillancourt, MD, MSc FRCPC^{a,b}, Jeffrey Perry, MD, MSc, CCFP-EM^{a,b}, Ian Stiell, MD, MSc, FRCPC^{a,b}, Alan Forster, MD, MSc, FRCPC^{b,d}

^a Department of Emergency Medicine, University of Ottawa, Ottawa, Ontario, Canada K1Y 4E9

^b Ottawa Hospital Research Institute, Clinical Epidemiology Program, The Ottawa Hospital–Civic Campus, Ottawa, Ontario, Canada K1Y 4E9

^c Department of Medicine, Queens University, Etherington Hall, Kingston, Ontario, Canada K7L 3N6

^d Department of Medicine, University of Ottawa, Ottawa, Ontario, Canada K1H 8M5

- 1718 hasta KKY ve KOAH
- 1075 tanesi acilden taburcu
- Acilden taburcuların
  - 228'i (%21,2) 14 gün içinde yeniden başvurmuş
    - 89'u 48 saatte yeniden başvuru
    - 122'si (50,8) Ex
      - 61 (%50) KKY, 59 (%48,4) KOAH, 2 KOAH+KKY
    - 4 hastada alakasız semptomlar
- 2 hasta acilden taburculuğunda kontrolü plananan hasta

Akut Astım

Akut Astım

- Taburculuk için
  - Wheezingin çözülmesi
  - FEV1 veya PEF değerlerinin normale dönmesi
  - Tedaviye hasta uyumu
  - Acil servis veya hastaneye yatışı öyküsü kombine edilmeli

Akut Astım

- Taburculuk sonrasında önerilecek tek bir tedavi programı yoktur
- Kısa etkili beta agonist > birkaç günlüğüne
- Sistemik kortikosteroid verilmişse eğer
  - 5-10 gün oral kortikosteroid reçete edilmeli yada
  - 150 mg depo metilprednizolon IM tek doz

Akut Astım

- Persistan astım öyküsü olanlara acil hekimleri inhale kortikosteroid başlamayı düşünmeli
- Oral kortikosteroidlere inhale kortikosteroid eklenmesiyle relaps oranlarının düştüğü gösterilmiştir*

*Lahn M, Bijur P, Gallagher EJ:Randomized clinical trial of intramuscular vs oral methylprednisolon in the treatment of asthma exaceberation following discharge from an ED. Chest 126:362,2004.

Akut Astım

- Semptomların gerilemesi veya $PEF/FEV1 > \%70$ ise tedavi başarılıdır -> **Güvenle taburcu**
- Semptomları tekrarlayan ve $PEF/FEV1 < \%40$ ise tedaviye zayıf yanıt alınmıştır -> **Yatış**
- Semptomları gerileyen ve $PEF/FEV1 = \%40-69$ ise tedaviye zayıf yanıt alınmıştır -> **Güvenle taburcu**

Akut Astım Taburculuğunda Kontrol Listesi

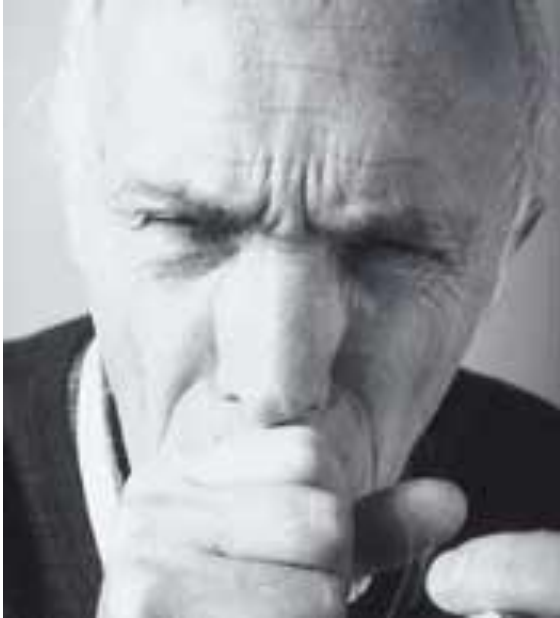
Müdahale	Doz/Zamanlama	Eğitim/Öneri
İnhale ajanlar	Ajanı, dozu ve sıklığı seç	Eğitim amacı
Kısa etkili beta 2 agonist	2-6 puf her 4 saatte bir	Tekniği öğret ve kontrol et
Kortikosteoroidler	Kr. Persistan astım için düşük orta doz	Araçların yararını vurgula
Oral ilaçlar	Ajanı dozu ve sıklığı seç	Amacı ve yan etkileri öğret
Kontrol	Primer hekimi veya astım uzmanı ile randevu ayarla veya ayarlaması öner	7 gün sonrası için yer zaman ve saati belirterek hatırlat
Hareket planı	Taburculuk öncesi veya sırasında	Hasta ve bakıcısını semptom, işaretlerine göre eğit

[clinical practice guidelines • guides de pratique clinique]

GUIDELINES FOR THE EMERGENCY MANAGEMENT OF ASTHMA IN ADULTS

**Robert C. Beveridge, MD, MSc, FRCPC; Anton F. Grunfeld, MD, FRCPC; Richard V. Hodder, MD, FRCPC;
P. Richard Verbeek, MD, FRCPC; for the CAEP/CTS Asthma Advisory Committee***

Abstract • Résumé

Pnömoni

Toplum Kökenli Pnömoni

- **Sınıf 1 risk belirlemesi**

- Yaş > 50

- Eşlik eden durumlar

- Neoplastik hastalıklar
    - SVH
    - KKY
    - Renal hastalıklar
    - Karaciğer hastalıkları

- Fizik muayene anormallikleri

- Değişmiş mental durum
    - Nabız > 125 /dk
    - Solunum hızı > 30 /dk
    - Sistolik KB < 90 mm Hg
    - Sıcaklık < 35°C veya >40°C

Tablo 4. Pnömoni Ağırılık Skoru (PSI: Pneumonia Severity Index) (13)

Ölçüt	Puan	Ölçüt	Puan
Yaş		Laboratuvar Bulguları	
Erkek	Yıl	BUN ≥ 30 mg/dl	20
Kadın	Yıl-10	Na < 130 mmol/L	20
		Glukoz ≥ 250 mg/dl	10
Huzurevinde kalmak	10	Htc $< \%30$	10
Komorbidite		Akciğer Radyogramı	
Tümör varlığı	30	Plevral efüzyon	10
KC hastalığı	20		
KKY	10	Oksijenasyon	
KVH-SVH	10	Arter pH < 7.35	30
Böbrek hastalığı	10	PaO ₂ < 60 mmHg	10
Vital Bulgular		SaO ₂ $< \%90$	10
Mental bozukluk	20		
SS ≥ 30 /dk	20		
Sistolik TA < 90 mmHg	20		
Isı $< 35^{\circ}\text{C}$ veya $\geq 40^{\circ}\text{C}$	15		
Kalp hızı ≥ 125 /dk.	10		

KC: Karaciğer, KKY: Konjestif Kalp Yetmezliği, KVH-SVH: Kardiyovasküler ve Serebrovasküler Hastalık, SS: Solunum Sayısı, TA: Arteriyel Tansiyon, BUN: Kan üre nitrojeni, Na: Sodyum, Htc: Hematokrit, PaO₂: Oksijen Parsiyel Basıncı, SaO₂: Oksijen Saturasyonu

Evreleme: Evre I: Yaş < 50 ve kanser, KKY, KVH-SVH, KC ve böbrek hastalığı yok; Evre II: < 70 puan; Evre III: 71-90 puan; Evre IV: 91-130 puan; Evre V: > 130 puan

Toplum Kökenli Pnömoni

Sınıf	Puanlama	Mortalite (%)	Önerilen tedavi
I	Öngörülmez	0.1	Ayaktan
II	<70	0.6	Ayaktan
III	71-90	2.8	Bireyselleştirilmiş
IV	91-130	8.2	Yatarak
V	>130	29.2	Yatarak

Toplum Kökenli Pnömoni

- Komplike olmayan hastalar için:
  - Makrolid
    - Klaritromisin 1000 mg PO 7 gün veya
    - Azitromisin 1. gün 500 mg PO ve 250 mg 2-5 gün
  - Tetrasiklin
    - Doksisisiklin 100 mg günde 2 kez 10-14 gün

Toplum Kökenli Pnömoni

- Önemli altta yatan hastalığı olanlar için:
  - Fluorokinolon
    - Levofloksasin 750 mg 5 gün veya
    - Moksifloksasin 400 mg 7-14 gün
  - Laktamaz inhibitörü penisilin türevi ile Macrolid
    - Amoksisilin-klavunat günde 2 kez 2 gram ile azitromisin 1. günde 500 mg PO ve 250 mg 2-5. günlerde

Toplum Kökenli Pnömoni

- Sigara bırakma ve alkol tüketiminde ölçülü olma
- Dinlenme
- Beslenme
- Sıvı alma konularında taburculuk sırasında bilgi verilmeli

Aspirasyon Pnömonisi

- Şahitli aspirasyon atağı geçirmiş
- Başka hastalığı olmayan
- Enfeksiyon ve solunum yetmezliği belirtisi olmayan
- Düzelmiş stabil hastalar sonraki birkaç gün içinde aile hekimlerince takip edilmek üzere taburcu edilebilirler

Aspirasyon Pnömonisi

- Hastalara
  - Nefes darlığı
  - Ateş
  - Göğüs ağrısı
  - Bitkinlik
  - Öksürük semptomları olursa acile başvurmaları gerektiği bilgisi verilmeli

Aspirasyon Pnömonisi

- Profilaktik antibiyotikler tavsiye edilmez ve kortikosteroidlerin akciğer hastalığını önlediğine dair kanıt yoktur*
- Aspirasyonla etkilenmiş bronkospazm için bronkodilatatörlere ihtiyaç duyulabilir

2014: Volume 4, Number 2

---

*A publication of the Centers for Medicare & Medicaid Services,
Office of Information Products & Data Analytics*

Post-Discharge Follow-Up Visits and Hospital Utilization by Medicare Patients, 2007–2010

Derek DeLia,¹ Jian Tong,¹ Dorothy Gaboda,¹ and Lawrence P. Casalino²

¹Rutgers University—Center for State Health Policy

²Weill Cornell Medical College—Division of Outcomes and Effectiveness

Objective: Document trends in time to the largest increase in follow-up visits took place

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
TURGUT ÖZAL
TIP MERKEZİ**